

Aan de gemeenteraad

Zaaknummer

Onderwerp: **Burgerinitiatief en burgeragendering vanaf 12 jaar**

Voorstel

1. Burgerinitiatief en burgeragendering vanaf 12 jaar mogelijk te maken.
2. Daarvoor de Verordening burgerinitiatief en burgeragendering gemeente Arnhem 2019 vast te stellen.
3. De Verordening op het burgerinitiatief gemeente Arnhem in te trekken.

Inleiding

Het vertrouwen en de deelname van burgers in de gevestigde instituties neemt af.¹ Mensen voelen zich niet gehoord en vertegenwoordigd door de politiek. Dit gevoel is het grootst onder jongeren. Dit moet anders en dat kan door meer burgerparticipatie. D66, GroenLinks en Arnhem Centraal willen graag dat iedereen in Arnhem vanaf 12 jaar mee kan doen met de politiek door onderwerpen te agenderen die ze belangrijk vinden.

D66, GroenLinks en Arnhem Centraal willen de burgerparticipatie vergroten, en pleiten daarom voor een aanpassing van de verordening burgerinitiatief, om dit mogelijk te maken. Naast het relatief zware middel van een burgerinitiatief wordt met dit voorstel ook 'burgeragendering' mogelijk: de mogelijkheid voor inwoners om een onderwerp aan te dragen voor de agenda van de gemeenteraad, zonder hiervoor een initiatiefvoorstel te hoeven indienen.

Beoogd effect

Het mogelijk maken van burgeragendering en het verlagen van de minimumleeftijd voor burgerparticipatie naar 12 jaar. In de benodigde aanpassing van de verordening is ook een actualisering van de bestaande artikelen meegenomen, waaronder de mogelijkheid tot digitaal indienen.

¹ Trouw, 'Wil je de kloof tussen politiek en burger dichten? Kijk naar Ierland.' 7 maart 2017

Argumenten

1.1. *Met laagdrempelige politieke participatie verkleinen we de kloof tussen burgers en overheid*

Het opkomstpercentage bij de nationale verkiezingen is in Nederland gemiddeld zo'n 80%. Onder jongeren (18-25 jaar) is dit 15% lager dan onder oudere burgers. De politieke interesse bij jongeren (15-25 jaar) is bijna 20% lager dan bij oudere inwoners.

Tegelijkertijd is opvallend dat de deelname aan politieke acties bij jongeren juist dubbel zo hoog is als bij oudere burgers. Met andere woorden: de abstracte politiek is voor de meeste jongeren een ver-van-mijn-bedshow, maar ze willen wel degelijk hun stem laten horen als het gaat om maatschappelijke vraagstukken. De recente acties van de 'klimaatspijbelars' zijn hier een goed voorbeeld van.

Er is een duidelijke samenhang tussen politieke interesse en politieke participatie.² Hoe geïnteresseerder in de politiek, hoe meer mensen naar de stembus gaan. Stemmen is belangrijk, want het is de meest directe vorm van democratie. Het is belangrijk dat zoveel mogelijk mensen gaan stemmen, om zo invloed te kunnen uitoefenen op belangrijke beslissingen die worden gemaakt over hun leven.

Uit de International Civic and Citizenship Education Study (ICCS), een internationaal onderzoek naar burgerschap onder leerlingen in het voortgezet onderwijs, blijkt dat Nederlandse jongeren relatief minder politiek betrokken zijn en weinig belang hechten aan verkiezingen; ze zijn minder van plan later te gaan stemmen. Ook weten Nederlandse jongeren minder van democratie dan leeftijdsgenoten in soortgelijke landen.³ Van de jongeren zegt 31% in 2017 de politiek niet te snappen, tegenover 19% in 2007. Maar liefst de helft van de Nederlanders denkt geen enkele invloed te hebben op de politiek en de helft vindt dat politici niets begrijpen van wat er in de samenleving speelt.⁴

Dit is een groot probleem. Om deze kloof tussen burger en overheid te overbruggen, is meer burgerparticipatie nodig. Er zijn bestuurlijke vormen nodig die vertrouwen geven. We moeten burgers laten meedenken en echte invloed geven op politieke advisering en besluitvorming.⁵

1.2. *Er ligt specifiek een kans voor politieke participatie bij de jongeren*

Vanwege de hoge deelname aan politieke acties van jongeren ligt daar een specifieke kans voor politieke participatie. Bovendien zijn jongeren de toekomst; hen zo vroeg mogelijk betrekken bij de politiek is belangrijk, want de politiek betrokken jongere van nu is de politiek participerende burger van straks.

² CBS, 'Politieke betrokkenheid in Nederland', Den Haag, 2017

³ Munnikma et al., 'Burgerschap in het voortgezet onderwijs. Nederland in vergelijkend perspectief.' Universiteit van Amsterdam, 2017

⁴ I&O Research, 'Jongeren en democratie', 2017

⁵ Trouw, 'Wil je de kloof tussen politiek en burger dicht? Kijk naar Ierland, 7 maart 2017

Als iemand 12 wordt, krijgt diegene verschillende rechten. Zo moet je vanaf je 12e worden betrokken bij en toestemming geven voor medische behandelingen. De rechter moet je mening meenemen in besluiten. Ook mag je zelf een identiteitskaart aanvragen en je als orgaandonor laten registreren vanaf je 12e. Kinderen vanaf 12 jaar zijn volwassen genoeg om een agendering of initiatief zelfstandig in een vergadering te kunnen toelichten. Door burgerparticipatie mogelijk te maken vanaf de middelbareschoolleeftijd, kunnen agenderingen bovendien worden gekoppeld aan het burgerschapsonderwijs.

Kanttekeningen en risico's

- 1.3. *Het laagdrempeliger maken van het burgerinitiatief en burgeragendering kan druk geven op de raadsagenda.*

Het minimumaantal handtekeningen voor een burgerinitiatief is 100. Voor het aantal handtekeningen voor een burgeragendering wordt 50 voorgesteld. Dit maakt het instrument laagdrempelig. Om een eventuele druk op de raadsagenda te voorkomen, is er een aantal uitsluitingen (zie voor een volledig overzicht artikel 4) opgenomen. Zo is het bijvoorbeeld niet mogelijk een initiatief of agenderingsverzoek in te dienen over onderwerp waarover korter dan twee jaar voor indiening van het burgerinitiatief of burgeragendering door de raad een besluit is genomen.

Uitvoering

Start

Na publicatie van de nieuwe verordening is het voor Arnhemmers direct mogelijk gebruik te maken van deze instrumenten (vanaf 12 jaar).

Evaluatie

De evaluatie van de nieuwe verordening zal twee jaar na ingebruikname plaatsvinden.

Financiën

Er zijn geen verwachte extra kosten.

Burgerparticipatie

Dit initiatief is gemaakt met input van de volgende organisaties/personen: Burgerservicelab, Kinderombudsvrouw, Prodemos, lokale politieke jongerenorganisaties, ROC RijnIJssel, Leerlingen van Olympus College, Manifest voor de Jeugd.

Communicatie

De mogelijkheden van het burgerinitiatief en burgeragendering brengen we onder de aandacht via de gemeentelijke website op een overzichtelijke en eenvoudige manier. Na de vaststelling wordt hier ook aandacht aan gegeven via sociale media. Daarnaast zullen we bij bestaande contacten met inwoners en met name jongeren (zoals het Manifestival) wijzen op de mogelijkheden voor burgerinitiatief en burgeragendering.

Bijlagen

Stukken voor gemeenteraad

- Verordening op het burgerinitiatief Arnhem:
http://decentrale.regelgeving.overheid.nl/cvdr/xhtmloutput/historie/Arnhem/1984/1984_1.html
- Conceptverordening 'Burgerinitiatief en Burgeragendering 2019' met artikelsgewijze toelichting
- Overzicht van wijzigingen ten opzichte van de huidige verordening

Besluit van

Zaaknummer

DE RAAD VAN DE GEMEENTE ARNHEM;

gelezen het voorstel de raadsleden Van Ommen, Van der Laak en Coenders, Cluster griffie nummer:;

gelet op artikel 147 van de Gemeentewet;

besluit:

1. Burgerinitiatief en burgeragendering vanaf 12 jaar mogelijk te maken.
2. Daarvoor de Verordening burgerinitiatief en burgeragendering gemeente Arnhem 2019 vast te stellen.
3. De Verordening op het burgerinitiatief gemeente Arnhem in te trekken.

De griffier,

De voorzitter,